

Verdensteatrets sansesympfoni.

Man går så langt fornuftens sko bærer – så hopper man. Et møte med Verdensteatrets nye verk *Broen over Gjørme*.

Av Elisabeth Leinslie

Vi reiser på mange måter. Vi reiser innover. Vi reiser utover. Vi dras ned i gjørma og opp mot himmelen. Det er en reise uten begrensninger. En reise som tar deg dit du ønsker og på overraskende stier. Vi dør. Vi lever. Vi seiler videre til neste bilde. Til neste rom. Til neste stopp på reisen. Og det er Verdensteatret som bringer oss dit.

Materialferd

Den Oslobaserte kunstgruppen Verdensteatret har de senere årene i lange perioder turnert og vist utstillinger i ulike deler av verden. De har gjestet mange prestisjetunge lyd- og scenekunsthendelser, store kunstbiennaler (bla. Shanghai-biennalen), kunstmuseer, tverrkunstneriske arenaer og andre mer eller mindre udefinerte visningssteder.

På sin lange ferd har de samlet opp og lagret et kaleidoskopisk materiale. Gruppen består av svært forskjellige mennesker som oppdager materiale på hver sin individuelle måte – som intuitive ferdskrivere. Noen samler materiale teknologisk, noen organisk, noen er sosiale, noen går til sengs med folk, noen leser, noen samler sammen folk, noen lytter og noen sitter bare og ser, noen tror de husker og noen er redde.

Da kompaniet kom hjem fra et stort prosjektet i Kolkata, India, i desember 2011 hadde de vært nærmere 2 år sammenhengende på turné og research. De bestemte da at det var tid for å stoppe opp – gå inn i et verksted her hjemme og bore seg dypt ned i alt materialet de hadde samlet og som hadde dannet seg i dem underveis.

Symfonisk form

Resultatet av denne prosessen vises på Henie Onstad Kunstsenter under Ultimafestivalen; *Broen over Gjørme*, et verk sammensatt av en mengde elementer. Selvlaget og funnet. Mekanikk og teknologi. Figurer og levninger. Video og lyd. Lys og skygge. Fragmenter fra alle mulige steder. Detaljrikdommen er overveldende. Og elementene settes i spill. Kaos og harmoni. Fantastisk mastodont bråk og dirrende skjør stillhet. Det skapes rike tykke lag av uttrykk som strekker rommet i alle retninger.

Broen over Gjørme er et grunnleggende fragmentert og abstrakt verk. Hovedfokuset hviler på et poetisk rom som stimulerer sansene dine gjennom sin multimediale symfoniske form. Formen trekker veksler på både billedkunst, videokunst, lydkunst og performance. Dette skaper en utfordrende kompleksitet der motsatte krefter kolliderer i ”umulige paradokser” på den ene siden og overraskende harmoniske møter på den andre siden. Det er en symfoni av sansebearbeidende elementer. Lytter du til dette verket kan du oppleve å reise til steder du aldri har vært.

Assosiativ opplevelse

Fragmenterte og abstrakte verk hjelper deg som tilskuer med å unnsnippe dekodings- og analyseprosessene du må gjennom i møte med et narrativt meningsbærende verk. Formen vi møter i *Broen over gjørme* stimulerer rett og slett andre prosesser i hjernen. Et slikt verk har ofte raskere adgang til hjernens hukommelsessentre og gir deg betraktelig større anledning til å skape dine egne assosiasjonsrekker. I et så åpent abstrakt rom er det få ledende tråder på hvor verket tar deg – alt er herlig fortolkningsbart. Formen gir deg med andre ord anledning til fritt å tolke det du sanser.

Men resepsjonsprosessen stopper ikke der. Når vi går inn i en slik fri assosiativ opplevelse er det som om tankene og emosjonene automatisk tar seg turer utenfor konteksten. Hvis du klarer å sette deg i et riktig tankesett, så kan denne type verk hoppe forbi minnet og virke rett på følelser og affekter. Dermed kan det minne deg om ting du ikke vanligvis har tilgang til. Det høres ut som magi, og kan føles som magi – men det er rett og slett persepsjonspsykologi. – Og hvis du tørr å hoppe, kan du bevege deg langt hinsides fornuftens stier.

Det handler om å kunne gi seg hen til kunstopplevelsen. Da kan vi minnes, tenkes, føles og føres til de underligste steder. Nye dører og rom kan åpnes i oss og i vår verden. Det kan være vakkert, det kan være stygt, det kan være fylt av angst, det kan være fylt av kjærlighet. Det kan være fylt av død. Det kan være fylt av liv. Det er opp til deg og verket, og sansene og tankene og følelsene og affektene og intellektet og alt som er i rommet – hva som kan skje.

Et hakk videre

Verdensteatrets konstante ferd strekker seg gjennom alle deres verk og bringer dem videre til nye steder, nye opplevelser, nye kontekster. Konstant på vei videre. Men allikevel alltid hvilende i sitt eget kunstneriske særpreg. Et særpreg som vanskelig kan settes i en kunstkategorisk bås. Deres siste verk kan best beskrives som et multimedialt rom som spilles ut i en finstemt audiovisuell symfoni. Dette rominstrumentet spilles ut live av aktører fra ulike kunstfelt. Aktørenes nærvær i rommet er dypt integrert som en sentral del av uttrykket.

Med *Broen over Gjørme* har Verdensteatret tatt sitt kunstneriske uttrykk ett hakk videre. Verket kryper inn i sjela di på en mer insisterende og overbevisende måte enn deres tidligere verk. Samspillet er mer finstemt enn noen gang. Og aktørene er mindre synlige. - Gruppen stoler på det symfoniske rommet som budbringeren til våre sanser.

Faktaboks:

Verdensteatret er et Oslobasert kunstkollektiv som ble etablert i Bergen i 1986. Gruppen består av kunstnere fra mange forskjellige kunstformer og profesjoner. Kompaniet skaper multimediale livebaserte verk og installasjoner.

Utmerkelser:

Mottok Heddaprisen 2014 i kategorien Særlig kunstnerisk innsats.

Mottok The Bessie Awards (The New York Dance and Performance Awards) i 2006 i kategorien Installation & New Media.

Telenors Kulturpris for bruk av ny teknologi i kunst, 2003.

Danse- og teatersentrums scenekunstpris, 1998.

Teksten ble skrevet på bestilling fra Verdensteatret.

Teksten ble publisert på Scenekunst.no 20. september 2014.

Den ble også publisert i Klassekampen 19. september 2014 i forkortet versjon under en annen tittel.